

Īsumā par akcijām un obligācijām

Arvien biežāk medijos dzirdam par valsts kapitālsabiedrību akciju kotēšanu biržā, par pensiju ieguldījumiem akcijās un obligācijās. Šoruden mūsu lielākā kooperatīvā sabiedrība paziņoja par plānu emitēt obligācijas, lai piesaistītu finansējumu zirņu proteīna izolāta rūpnīcas būvniecībai. Tomēr ne visiem ir skaidrs, kas ir akcijas, kas obligācijas, un ar ko abas atšķiras.

Gan akcijas, gan obligācijas ir vērtspapīri, kuri apliecina īpašnieka saistības un mantiskās tiesības. Tātad, ļoti vienkāršoti, abi vērtspapīri nosaka to, ka vērtspapīra turētājam ir noteikti pienākumi un ieguvumi, tomēr starp akcijām un obligācijām ir būtiska starpība.

Akcijas ir vērtspapīrs, kurš apliecina akcijas īpašnieka līdzdalību uzņēmuma kapitālā. Akcijas dod iespēju piedalīties uzņēmuma pārvaldībā, saņemt peļņu dividendžu veidā.

Citiem vārdiem sakot, iegādājoties uzņēmuma akcijas, jūs nopērkāt daļu no uzņēmuma, kļūstat par vienu no vairākiem uzņēmuma īpašniekiem. Jūs tiešā vai pastarpinātā veidā varat piedalīties uzņēmuma iekšējā darbībā, un, ja uzņēmums strādā ar peļņu, varat gūt dividendes. Jāsaka, ka dividendes ne vienmēr ir galvenais iemesls, kāpēc cilvēki pērk akcijas. Vēl viens veids, kā pelnīt ar akcijām, ir ar to vērtības pieaugumu. Piemēram, ja jūs nopērkat maizes ceptuves akcijas 1000 eiro vērtībā, iespējams, ka pēc pāris gadiem, ja uzņēmums būs darbojies veiksmīgi, un arī citi cilvēki vēlēties iegādāties uzņēmuma akcijas, jūs savas iepriekš iegādātās akcijas varēsiet pārdot par 2000 eiro.

Tradicionāli mēs sevi par uzņēmuma īpašnieku uzskatām tikai tad, kad mums pieder būtiska daļa. Tomēr starp pasaules lielākajām kompānijām, piemēram, Apple, Nvidia, Tesla vai Microsoft ļoti reti gadāsies redzēt kādu, kuram pieder vairāk nekā 5% uzņēmuma akciju. Lielām kompānijām akcionāru skaits bieži vien ir desmitos vai pat simtos tūkstošu.

Obligācijas, pretēji akcijām, jūs nepadara par uzņēmuma īpašnieku. Iegādājoties obligācijas, jums nav iespēja piedalīties uzņēmuma lēmumu pieņemšanā, vai dividendžu sadalē. Obligācijas, vienkāršoti sakot, nozīmē to, ka jūs uzņēmumam aizdodat naudu pret solījumu, ka uzņēmums jums noteiktā termiņā atdos pilnu summu plus procentus, par kuriem esat vienojušies. Jūs neesat uzņēmuma īpašnieks, bet gan naudas aizdevējs. Šāda veida finansējuma piesaisti izmanto ne tikai uzņēmumi, bet arī valstis. Piemēram, šodien jūs ātri un vienkārši varat iegādāties Latvijas valsts krājobligācijas, šādā veidā valstij, noteiktā termiņā un par noteiktiem procentiem, aizdodat naudu. Obligācijas caurmērā tiek uzskatītas par drošāku investīciju veidu nekā akcijas, īpaši tad, ja obligāciju emitētājs ir stabils, liels un respektēts.

Sagatavoja Valters Zelčs

Jauns projekts – pētīsim bioloģisko daudzveidību mūsu laukos

Kopā ar Igaņu kolēģiem esam uzsākuši jaunu pētniecības projektu – "Lauksaimniecības bioloģiskā daudzveidība". Projekta mērķis ir saprast, kā dažādas prakses, ko šodien veicam ietekmē bioloģisko daudzveidību. Iegūtā informācija noderēs ne tikai tam, lai nereti agresīvajām zaļajām organizācijām varētu dot reālus, uz pētījumiem balstītus datus par to, ka Latvijas laukos "viss nav izmiris", bet arī, lai, veidojot nākotnes lauksaimniecības politikas atbalsta pasākumus, tos varētu veidot jēdzīgus ne tikai no ekonomiskā, bet arī vides aspekta.

Projektā pētīsim, kā dažādas prakses (piemēram, mēslošana ar šķidrmēsliem pret mēslošanu ar minerālmēsliem, vai ilggadīgais zālājs pret sēto zālāju) ietekmē kukaiņu (tostarp taureņu), putnu un augu daudzveidību šajās platībās.